

**(G)een publiek? Uitdagingen m.b.t. het
(toekomstig) museaal publiek | Musea in
dialoog**

Museumparticipatie in Vlaanderen en Brussel

Alexander Vander Stichele – Antwerpen, 4 maart 2013

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Bezoekersaantallen:

→ Positieve evolutie?

VRIND2012: Musea met een Vlaamse indeling op 1/1/2009

2009: 1.904.810 (waarvan -26 jarigen: 490.838)

2010: 1.964.856 (waarvan -26 jarigen: 507.315)

2011: 2.009.310 (waarvan -26 jarigen: 469.994)

→ Bevolkingsonderzoek

Steunpunt Cultuur (bevolkingsonderzoek 2003-'04 en 2009)

	2003-'04	2009
Nooit	75,3%	72,4%
Incidenteel (1-2)	12,2%	17,7% (925.000)
Frequent (3+)	12,5%	9,9% (517.500)

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Bezoekersaantallen:

→ Bevolkingsonderzoek

Verschillen in bezoekcijfers naar type instelling/tentoonstelling

	Nooit	1 tot 2 keer	3 keer of vaker
1 Geschiedenis, heemkunde, volkskunde of archeologie	86,9	11,6	1,5
2 Hedendaagse of actuele kunst	88,6	9,2	2,2
3 Oude of schone kunst	89,4	8,9	1,7
4 Natuurkunde, technologie of wetenschap	93,7	5,8	0,5
5 Toegepaste kunst, mode, diamant, juwelen, design, strips	94,8	4,7	0,5

- Aandeel frequente participanten is relatief beperkt
- Verschillende types instellingen trekken deels ander publiek aan

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Wie bezoekt musea?

- Museumpubliek is relatief homogeen qua samenstelling
- Zeker geen weerspiegeling van totale bevolking
- MAAR ondanks relatieve homogeniteit toch nog veel variatie onder museumbezoekers

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Geslacht

- Op populatieniveau: geen significante geslachtsverschillen
- Publieksonderzoek: wel significante geslachtsverschillen
- Mannen en vrouwen hebben deels andere interesses, bezoekmotieven en ervaren deels andere belemmeringen
- Belang vrouwen cultureel socialisatieproces

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Leeftijd

- Nederland: vergrijzing en ontgroening
- Vlaanderen: vergrijzing (55 tot 65 jarigen)
- Vlaanderen: ontgroening minder uitgesproken

MAAR jongeren tonen beduidend minder interesse voor musea en erfgoed in het algemeen

Leeftijds- of cohorteneffect?

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Opleiding

- Sterkste determinant museumbezoek
- Hoger geschoolden sterk oververtegenwoordigd onder doorsnee museumpubliek
 - MAAR veralgemeende competentieverhoging vertaalt zich niet in gelijkaardige participatieverhoging
- Vertaalt zich ook in beroepsprofielen onder museumpubliek
- Opleidingseffect deels te wijten aan primaire en secundaire socialisatie
- Naargelang opleidingsniveau andere interesses, motieven, drempels en percepties van musea

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

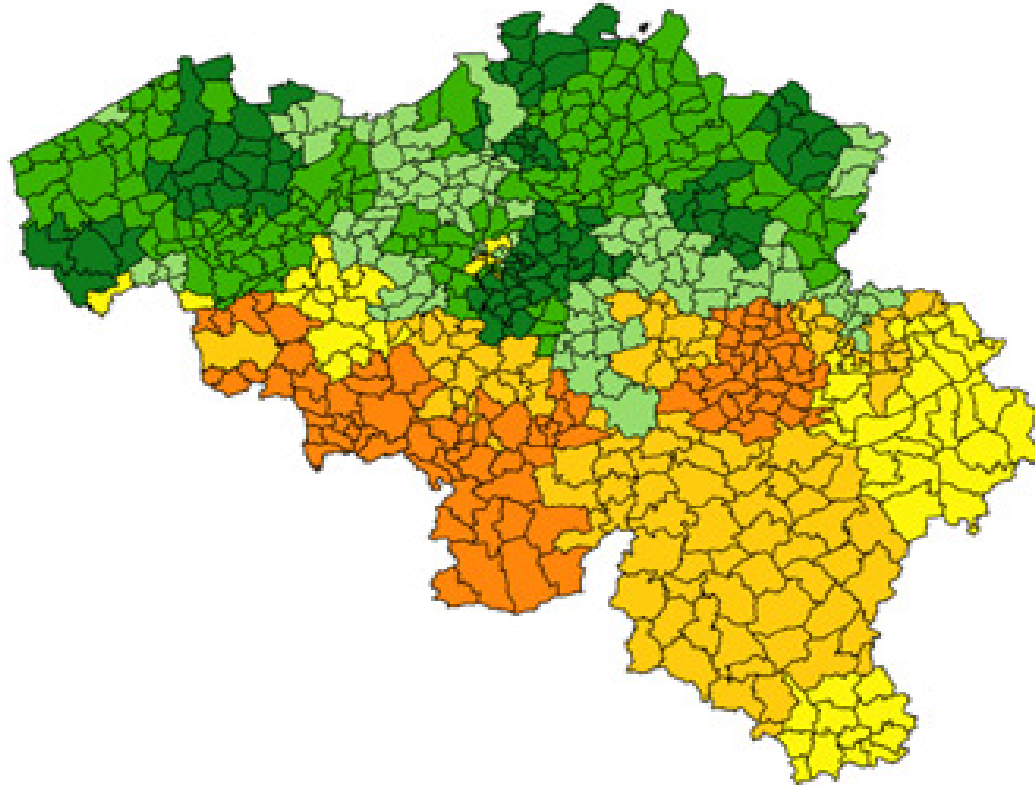
■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Socio-economische status / welvaartsniveau

- Opvallend: slechts beperkt effect op museumbezoek
- Toegangsprijs blijkt ook nauwelijks drempel te zijn
- FARO bevolkingsonderzoek: toegangsprijs wel belangrijke drempel (effect crisis?)

MAAR drempel wordt belangrijker naarmate participatiefrequentie stijgt

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Woonplaats

→ Positieve relatie tussen wonen in (groot)stad en museumbezoek

→ Moeilijk om effect te duiden:

Effect van groter en aantrekkelijker museumaanbod?

OF

Effect van keuze woonplaats erfgoedgeïnteresseerde?

OF

Beide (elkaar versterkend)

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Etnische-culturele achtergrond

- In Vlaanderen nauwelijks cijfermateriaal beschikbaar
- In Nederland: gestage aangroei aandeel bezoekers met etnisch-cultureel diverse achtergrond

MAAR in vergelijking tot autochtone bevolking nog steeds zeer sterke ondervertegenwoordiging

- Effecten opleiding, taalverwerving, primaire en secundaire socialisatie spelen extra mee

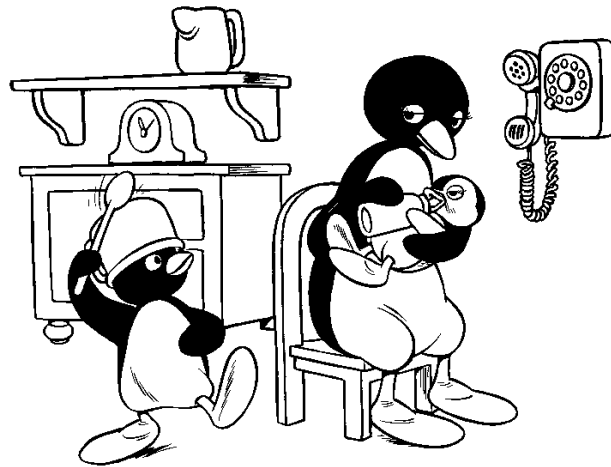
■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Gezinssituatie

- Sterk negatief effect van jonge kinderen op museumbezoek
- Oudere kinderen kunnen dan weer versterkend effect hebben
- Tijdsgebrek grotere drempel dan kinderoppas

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

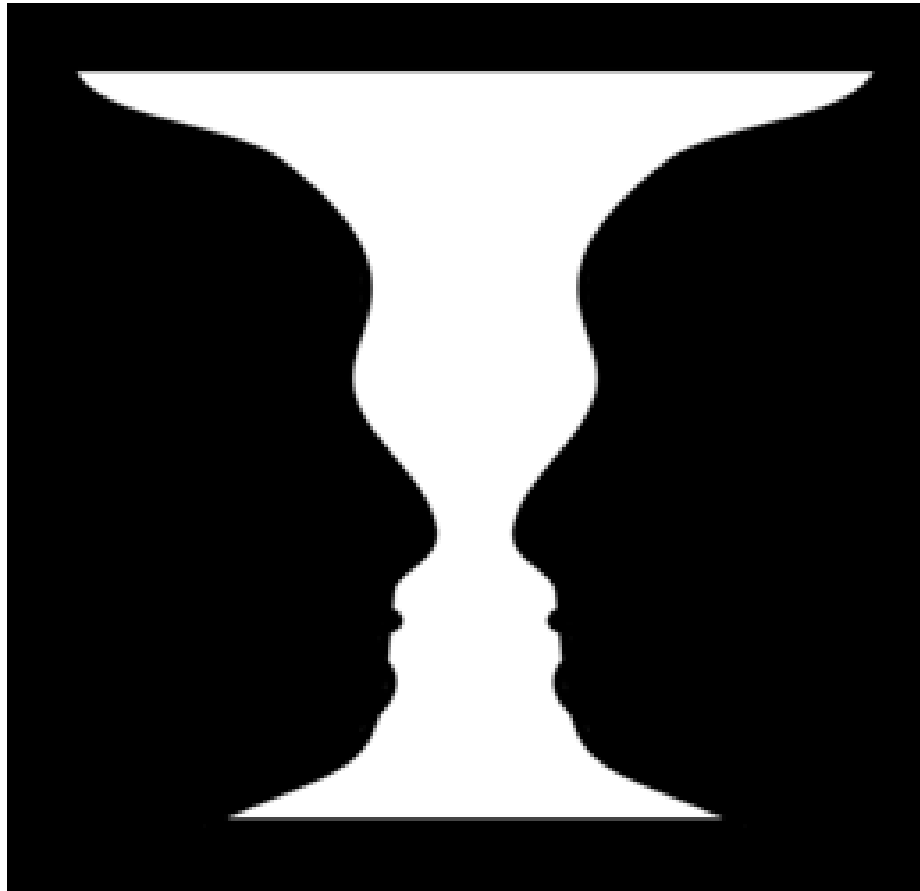

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Drempels

- Voornaamste drempels zijn niet de praktische drempels
- Voornaamste drempels: motivationele
 - i.e. gebrek aan interesse, liever thuis blijven
 - Sterk leeftijdseffect: jongeren
 - Moeilijker om rond te werken
- Ook gebrek aan tijd belangrijke drempel
 - Rol 'spitsuur leven'
 - Afname algemene vrijetijdsbudget
 - Toegenomen competentie op vrijetijdsmarkt

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Percepties musea

→ Algemeen:

- Zekere kennis vereist
- Vraagt veel concentratie
- Ernstige en formele sfeer

→ Maar ook - groot maatschappelijk draagvlak:

- Niet elitair
- Eerder voor iedereen weggelegd
- Niet echt duur
- Heel belangrijk dat ze bestaan

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Percepties musea

→ Desalniettemin, verschillen naargelang participatiefrequentie:

- Vervelend
- Ontspannend
- Niets voor mij
- Zou mij buitenbeentje voelen
- Niemand van vrienden of familie gaat naar musea
- Denk er nooit aan om er heen te gaan

→ Paradox

→ Negatieve samenhang tss. leeftijd en + percepties

→ Positieve samenhang tss. opleiding, woonplaats, primaire socialisatie, cultuureducatie en + percepties

■ Museumparticipatie in Vlaanderen

Alexander Vander Stichele

T +32 2 213 10 75

Alexander.vanderstichele@faronet.be

FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw

Priemstraat 51 | BE-1000 Brussel

T +32 2 213 10 60

F +32 2 213 10 99

info@faronet.be | www.faronet.be